

iTEACH: EXPERIENȚE DIDACTICE

ISSN 2247 – 966X

Nr. 119 / IULIE 2021

119

StoryJumper – o aplicație de experimentat

| **MARIANA RODICA BORZEI**

Învățarea eficientă on și offline

| **IONELA HLUȘCU**

Utilizarea eficientă a limbii ca mijloc de comunicare și de gândire de către
elevii de vârstă școlară mică | **ELENA VÂLSAN**

Cum depistez discalculia și cum o remediez?

| **VASILICA DINU**

AcCES în școală și în comunitate

| **ANDREEA GABRIELA VIȘAN**

Educație ecologică cu copiii cu cerințe educaționale speciale

| **EMEL CADÂR**

6 impedimente ale integrării educaționale a elevilor cu cerințe educaționale
speciale în învățământul de masă | **CORNELIU DRAGOMIR**

Migrarea și remigrarea elevilor – fenomene și provocări. Educație și egalitate
de șanse | **MARIA DUMITRESCU**

Educație parentală – necesitate și o nouă abordare

| **ADINA-CRISTINA NEACȘU**

Înțelegerea documentului sonor și ascultarea activă – noi abordări în
didactica limbii franceze | **ADELINA IUHASZ**

Drama în educație. Drama împotriva agresiunii

| **MIHAELA FLOREA**

Mediul familial și mass-media în dezvoltarea sistemului de valori morale al
adolescentului | **OVIDIU GEORGE NICUȚ**

Editor: Institutul pentru Educație

Online: www.iteach.ro/experientedidactice

Partener: TEHNE- Centrul pentru Inovare în Educație

Partener: Institutul de Științe ale Educației

Revista “iTeach: Experiențe didactice” aduce în prim plan experiența și expertiza cadrelor didactice.

Apare lunar, din septembrie 2011.

iTEACH: EXPERIENȚE DIDACTICE

Cod de identificare ISSN / înregistrarea Bibliotecii Naționale a României:
iTeach: Experiențe didactice (online) = ISSN 2247 – 966X
ISSN – L = 2247 – 966X

EDITOR: **Institutul pentru Educație**

www.iEdu.ro | 0722.458.000 | office@iEdu.ro | echipa@iTeach.ro

REDACȚIA:

Str. Dr. Louis Pasteur 54
București 050536

COLECTIV DE REDACȚIE

conf.univ.dr. Olimpius ISTRATE (Universitatea din București, Departamentul pentru
Formarea Profesorilor)
Doru ȘTEFĂNESCU (fundația
Institutul pentru Educație)
lect.univ.dr. Oana GHEORGHE (Universitatea Națională de Arte București, Departamentul
pentru Pregătirea Personalului Didactic)
conf.univ.dr. Simona VELEA (Școala Națională de Studii Politice și Administrative,
Departamentul pentru Pregătirea Personalului Didactic)
conf.univ.dr. Simona GĂBUREANU (Universitatea Politehnica București, Catedra pentru
Pregătirea Personalului Didactic)
drd. Alexandra ARAMĂ (Centrul Național de Politici și Evaluare în Educație)

PAGINA REVISTEI:

iTeach.ro/ExperienteDidactice

StoryJumper – o aplicație de experimentat

De **Mariana Rodica Borzei**

Liceul Tehnologic Energetic Dragomir Hurmuzescu, Deva
(Hunedoara)

În acest articol descriu experiența mea de la clasă în utilizarea aplicației StoryJumper, foarte utilă în scrierea unor cărți pentru copii și împreună cu copiii. Am descoperit-o când am fost invitată să particip într-un proiect eTwinning. La clasa pregătitoare din acest an școlar, am studiat opționalul intitulat „Cufărașul cu povești”. După studierea unor povești clasice, am trecut la nivelul următor, scriind noi o altă poveste, păstrând sau nu personajele, păstrând sau nu acțiunea principală sau deznodământul. Avantajul aplicației StoryJumper este acela că se pot realiza atât cărți cu imagini și text, cât și cărți audio. Noi am finalizat 8 astfel de povești, iar contribuția elevilor a fost majoră în ceea ce privește numele personajelor, acțiunile lor, deznodământul.

Aplicația StoryJumper este un instrument pentru familiarizarea elevilor cu procesul de scriere creativă.

Se poate accesa gratuit de pe adresa storyjumper.com. Atunci când profesorii își fac un cont nou, ar trebui să bifeze opțiunea „Sunt profesor și vreau să folosesc StoryJumper cu elevii mei din clasă”. Bifând această opțiune, profesorul poate crea împreună cu elevii o carte, poate importa clasa Google Classroom în această aplicație și poate distribui cărțile în Google Classroom.

Am aflat de această aplicație atunci când am participat la proiectul eTwinning intitulat „Stories with StoryJumper”. Înainte de a da accept pentru participarea în proiect am studiat aplicația, mi-am făcut un cont gratuit și am urmărit tutorialele puse la dispoziție. Având clasa pregătitoare, mi-am dat seama că se potrivește elevilor mei atât proiectul eTwinning, cât și aplicația StoryJumper, deoarece am ales în anul acesta opționalul intitulat „Cufărașul cu povești”, unde né-am propus să studiem mai multe titluri potrivite vârstei lor. Mi-am dat seama că îi pot provoca pe elevii mei la crearea unor noi povești, păstrând sau nu personajele, păstrând anumite acțiuni sau creând unele total noi. Pentru că în acest an școlar am avut și foarte multe ore online cu elevii, această aplicație mi-a fost de mare ajutor.

Cum a apărut prima noastră carte? La ora de opțional am studiat clasică poveste „Scufița roșie” de Frații Grimm. În următoarea oră de opțional elevii au repovestit, au dramatizat și au colorat scene din poveste, refăcând astfel firul poveștii. „Ce-ar fi să scriem noi o nouă poveste?”, „Ce personaje vom avea?”, „Cum numim personajele?”, „Care sunt obstacolele întâmpinate de personaje?” sunt doar câteva din întrebările de la care am pornit. Prima noastră carte a fost „Scufița Verde” și a fost o carte audio.

Trebuie să precizez că aplicația are și acest mare avantaj, mai ales

pentru elevii din clasa pregătitoare. Am observat că editarea textului în limba română este destul de dificil de realizat, dar nu imposibilă. După terminarea cărții și salvarea acesteia unele cuvinte sunt amestecate în propoziție și trebuie refăcut acel text. Din experiența mea de tehnoredactare, am observat că folosirea unor propoziții scurte este mai facilă decât scrierea unor fraze. Uneori și cuvintele scrise cu cratimă se schimbă și atunci trebuie revenit la editarea textului. Cred că acesta este singurul „minus” al platformei.

Revenind la crearea unei cărți pot spune că personajele, acțiunile lor, tematica aparține aproape în totalitate elevilor. Fiecare își aduce contribuția cu câte o idee, eu le consemnez pe hârtie ca mai târziu să scriu cartea. Platforma are mai multe imagini care se pot folosi ca „scene” din poveste sau personaje. Se pot importa din calculator fotografii sau se pot căuta pe internet alte scene de poveste sau noi personaje.

Atunci când creăm un nou personaj né gândim dacă este fericit sau sumbru, politicos sau nepoliticos, deștept sau arogant, punctual sau întârziat, neglijent sau generos. Cu cât dezvoltăm mai mult personajul nostru, cu atât mai mult el devine mai credibil. De multe ori am folosit expresii amuzante spuse de elevi despre un anumit personaj, am încercat să né depărtăm cât mai mult de evenimentele de la care am pornit, poate că uneori am „amestecat” puțin poveștile, am creat o nouă tensiune pentru a da credibilitate poveștii.

Fiecare poveste implică o problemă sau o provocare care trebuie rezolvată de către personaje. Cu cât provocarea este mai interesantă, cu atât povestea devine mai puțin plictisitoare. Povestea are nevoie și de un decor. Dacă decorul este ales bine, cititorul va fi fascinat de pagina cărții și va dori să afle ce se ascunde la următoarea pagină. Orice poveste creată trebuie să aibă anumite „obstacole” care trebuie trecute de personaje. Obstacolele creează tensiune și fac povestea distractivă pentru cititorul său. Personajul principal trebuie să se transforme pe măsură ce povestea progresa, devenind mai puternic, mai curajos, mai norocos, mai inteligent, mai corect, etc. Până la sfârșitul poveștii, cititorul ar trebui să simtă că personajul lui a crescut și s-a transformat într-o persoană mai bună.

Povestea noastră trebuie să aibă și un punct culminant. Aici personajele se confruntă cu propriul punct slab. Dacă a mințit, atunci va trebui să spună adevărul, dacă a făcut rău, trebuie să se îndrepte sau să fie corectat de alte personaje, suportând astfel consecințele purtării lui greșite.

În general copiii iubesc poveștile cu final fericit așa că noi am creat mereu un astfel de final poveștilor noastre. Poveștile sunt adesea mai interesante dacă învățăm ceva de la ele. O poveste bună ar putea avea una sau mai multe teme, după cum urmează:

- bun vs rău;
- importanța prieteniei;
- probleme cu egoismul;
- pericolul răzbunării;
- consecințele agresiunii;
- importanța onestității;
- respectarea regulilor;
- asumarea riscurilor etc.

Cărțile create cu aplicația StoryJumper né-au îmbogățit sufletește. Apropierea copilului de carte și de povești se poate face acum, datorită tehnologiei, în mai multe feluri. Nu de puține ori elevii au afirmat că povestea lor este mai frumoasă decât cea clasică și cunoscută. Atunci când cartea a fost finalizată și am citit împreună povestea și-au amintit care idei le-a aparținut și au fost mândri că personajul lor a prins viață sau acțiunea lui se regăsește printre rândurile poveștii.

Dacă elevii sunt mai mari, pot crea singuri propria lor carte sau pot lucra în colaborare pentru crearea uneia. De la prima carte scrisă în aplicație, care a fost o poveste audio, am ajuns spre final de clasă pregătitoare să citească singuri povestea proiectată în sala de clasă sau postată pe Classroom.

Există și o bibliotecă în aplicație de unde elevii pot citi alte cărți scrise în engleză sau alte limbi de circulație internațională pe diferite teme: prietenie, familie, animale de companie, etc.

Ultima carte creată de noi - „Leul, șoricelul și ursul” - a avut ca temă prietenia dintre animale. Se poate citi accesând linkul storyjumper.com/book/read/109153326/60afa763196f8

Ajutând elevii să se aplece cu răbdare și interes asupra textului literar, sperăm ca în viața lor de școlari, dar și de adulți, cartea să ocupe un loc meritat, devenind „prietenul” lor de nedespărțit. Cândva mirific, acest univers al cărții trebuie redescoperit de către micii școlari, prin inițierea și parcurgerea unor teme interesante, dar mai ales prin dezvoltarea creativității și implicării în crearea unor noi povești sau povestioare.

Învățarea eficientă on și offline

De **Ionela Hlușcu**

Școala Gimnazială Nr. 7, Botoșani (Botoșani)

Într-o societate în care cunoașterea se dorește a fi promovată ca „principala resursă, fiind creată, împărtășită și utilizată pentru a genera prosperitate și bunăstare membrilor săi” (Legea Educației Naționale 1/2011), rolul educației și al profesorului a evoluat și el. Activitățile de învățare propuse elevilor trebuie să vizeze dezvoltarea de competențe, iar modalitatea de realizare a lor să fie adaptată contextului educațional în care se desfășoară învățarea și susținând colaborarea. De multe ori, aceasta presupune apelul la noile tehnologii digitale. În orice caz, fondul și nu forma ar trebui să aibă prioritate.

Tehnologiile digitale au transformat multe aspecte ale vieții cotidiene a fiecărui individ, întrucât trăim, cu sau fără voia noastră, într-un mediu dominat de tehnologie. Educația, parte integrantă a vieții unei societăți nu poate face abstracție de acest fapt. Rolul profesorilor de expert în domeniu, care transmite informații, s-a transformat și el. Acesta a devenit facilitator al învățării elevilor în societatea cunoașterii. Profesorii urmăresc dezvoltarea capacității elevilor în rezolvarea problemelor, lucrul în echipă și a învăța să înveți, gândirea reflexivă.

Toate acestea își găsesc un mediu adecvat în TIC, elevul dobândind o experiență autentică de învățare, construindu-și în mod colaborativ propriile cunoștințe și aplicând învățarea într-un context real.

Benzile desenate pot fi folosite la nivel începător la nivel avansat pentru o varietate de activități lingvistice și discuții. Acestea pot avea forma clasică dar și cea online utilizând storyboardthat.com sau pixon.com. Varianta online oferă posibilitatea de a folosi personaje și fundaluri gata pregătite. Astfel și elevii care nu au aptitudini artistico-plastice foarte dezvoltate pot realiza benzi deosebite. Dacă în forma clasică, pe hârtie, o expoziție a lucrărilor poate fi deschisă unui număr redus de vizitatori, online-ul oferă atât posibilitatea unor galerii virtuale nelimitate ori una privată, la care să aibă acces un număr limitat de vizitatori. Benzile desenate sunt instrumente de învățare cu ajutorul cărora se poate: spune o poveste complexă în câteva imagini, comenta și provoca gândirea la evenimente și probleme, exemplifica elemente de vocabular, comenta și ilustra o serie variată de probleme actuale, cum ar fi educația pentru mediu, violența, relațiile dintre copii, relațiile de familie.

Jocurile, se știe deja, stimulează și susțin motivația copiilor pentru a învăța. De la jocurile de masă pe care copiii pot să le joace fie în variantă individuală, în pereche sau în grupuri mici, încă de la cele mai timpurii vârste, trecerea către varianta online a acestora ar

părea un lucru natural.

Calitatea învățării și nu forma jocurilor ar trebui să prezinte principala preocupare a cadrelor didactice și a părinților. Introducerea unor exerciții precum crearea unei table de joc individuale, a unor cărți de joc chiar de către copii stimulează dezvoltarea gândirii critice și implică rezolvarea de probleme complexe.

Termeni precum „a coda” duc gândul la computer dar codare, reprezintă, după *Micul dicționar academic, ediția a II-a*, „transformare a unui text scris în limbaj obișnuit în grupe de semne, de litere sau de cifre, potrivit echivalențelor stabilite într-un cod”. Codarea se poate realiza, așadar, și fără calculator prin exerciții de deplasare pe o tablă de joc, respectând algoritmi de tipul „x pași înainte/sus/jos/stânga/dreapta”, dezvoltând copiilor abilități de planificare și raționament secvențial. Online, primele elemente de codificare pot fi exersate de elevi pe site-ul hourofcode.com unde se regăsesc atât activități cât și tutoriale care facilitează învățarea. Profesorii se pot implica în crearea de jocuri adaptate nevoilor propriilor elevi și fără a avea cunoștințe avansate de IT utilizând learningapps.org ori wisc-online.com.

Un instrument de lucru util în activitatea de predare-învățare online este și **Formative**. Se poate accesa la goformative.com.

Etape:

1. Se scrie titlul ADD TITLE.
2. Simplu clic pe + și se începe editarea
3. Se încarcă orice document pdf /document /Google Doc.
4. Dăm clic pentru a adăuga locuri pentru a răspunde elevii dvs. și pentru a edita detalii despre întrebări. Se alege tipul itemului de lucru, numărul punctelor acordate. Se poate incorpora conținut din alte site-uri web și puteți încerca tipurile de întrebări interactive, precum *show your work*, *drag and drop*, înregistrare audio, etc.
5. Dacă nu aveți propriul dvs. conținut, se pot folosi materialele disponibile în *Library* care sunt însă destul de puține în limba română.
6. După ce aveți un material în forma dorită pe care doriți să trimiteți elevilor este nevoie doar de un clic. Apoi, trimitem informațiile de conectare, direct, selectând clasa, dacă avem o clasă formată.
7. Dacă nu avem o clasă deja înregistrată folosim calea următoare: dăm clic pe cele trei puncte albe din dreapta sus și alegem *share*, obținem un link ce poate fi copiat și distribuit.

Răspunsurile se văd *live*. Se poate oferi așadar feedback imediat și se notează cu ușurință. În egală măsură avem posibilitatea de a observa/analiza performanțele elevilor la fiecare exercițiu/evaluare individual dar și o imagine globală a clasei.

Proiectând activitățile de învățare offline sau online, profesorii trebuie să rămână permanent conectați cu competențele, obiectivele, conținuturile ce se doresc a se realiza iar modalitatea de realizare a lor să fie cea care se dovedește a fi eficientă contextului educațional în care se desfășoară învățarea și susținând colaborarea socială.

Bibliografie

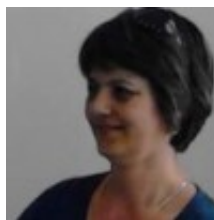
- Noi metode si strategii pentru managementul clasei, Jerry Olsen, Thomas W. Nielsen, Editura DPH
- Pedagogia învățământului primar și preșcolar Vol. I-II, coord. Ion-Ovidiu Pânișoară, Marin Manolescu, Editura Polirom, 2019

- Profesorul de succes. 59 de principii de pedagogie practică, Ion-Ovidiu Pânișoară, Editura Polirom, 2015
- Micul dicționar academic, ediția a II-a, .Academia Română, Institutul de Lingvistică. Editura Univers Enciclopedic, 2010

Utilizarea eficientă a limbii ca mijloc de comunicare și de gândire de către elevii de vârstă școlară mică

De **Elena Vâlsan**

Școala Gimnazială, Tichilești (Brăila)

Limba română (maternă) îndeplinește două funcții esențiale: expresia gândirii, stimulată de viață și de mediu, și comunicarea, ca utilitate socială. În acest sens, învățământul primar are de îndeplinit două roluri prioritare: să ajute copilul să exprime mai bine gândirea sa, să formeze clar esențialul mesajului propriu; să inițieze copilul să înțeleagă gândirea altora, să sesizeze prompt esența mesajului lor. Există o corelație și o strânsă interdependență între învățarea și practicarea limbii și reușita școlară.

În cadrul interdisciplinarității și sprijinului care trebuie acordat copiilor din clasele eterogene, cuplul matematică- exprimare în limba română (maternă) deține un loc important în vederea înțelegerii profunde a semnificațiilor, codurilor și pentru a acționa în consecință.

Iată câteva elemente care ni se par interesante pentru clarificarea unor situații problemă.

Obiectivele lingvistice formulate explicit sau implicit cu limba română și matematică au drept corolar să sprijine elevul să se servească eficient de limbă ca mijloc de comunicare și de gândire, să-l determine să știe să comunice oral, prin scris și să decodeze cuvinte și imagini. Acestea au fost multă vreme existente doar ca deziderate fără a manifesta preocuparea insistentă sau priceperea învățătorului de a reflecta și de a acționa pentru transpunerea lor în practică didactică și în cea cotidiană. Analizând varietatea mesajelor nonverbale(gest, mimică) și verbale- în conținut de la informații științifice la descrieri poetice, știri publicitare, povestiri etc. și în formă: de la simple enumerări la texte literare și cu conținut științific, observăm că stăpânirea limbii materne de către copii se poate realiza numai ținând seama de context și prin activități de facilitare a exprimării și înțelegerii, prin lexic, ortografie, morfo-sintaxă și punctuație, practicate nu ca scop în sine, ci integrate în situații funcționale, printr-o pedagogie activă.

Dacă admitem că limba se exercită pe două registre, oral și scris, și că elevul este atât emițător, cât și receptor de mesaje, schema următoare poate oglindi obiectivele generale ale limbii române.

Elevul:

- să vorbească mai bine (nevoia, tehnica, plăcerea de a vorbi)
- să asculte mai bine (nevoia, tehnica, plăcerea de a asculta)
- să asculte – limba vorbită – să vorbească
- să citească – limba scrisă – să redacteze

Există o corelație și o strânsă interdependență între învățarea și practicarea limbii și reușita școlară. Această interdependență se manifestă sub trei aspecte:

- pe plan cognitiv – conceptele și noțiunile, cunoștințe în geneză și utilizarea lor curentă;
- pe planul disciplinelor școlare – conținuturile de receptat și problemele formulate în limba curentă și chiar în limbajul specializat, specific diferitelor domenii de cunoaștere;
- pe plan pedagogic – toate cerințele și sarcinile de învățare, toate activitățile educative se întemeiază pe utilizarea constantă a limbii.

Promovând aspectul oral al limbajului cât și pe cel scris, putem dezvolta capacitățile de lectură și de înțelegere ale fiecărui copil, furnizându-i mijloacele de a dobândi cunoștințele, de a le comunica și explica, de a realiza corelații, de a crea, deoarece chiar creativitatea poate și trebuie să fie suscitată și educată, contribuind astfel la educarea completă a personalității copilului. Noi trebuie să promovăm comunicarea, care este circulară și angajată în cerc sau în mici grupe de lucru pe toți copiii.

Dacă ascultarea și înțelegerea, citirea și scrierea sunt acte importante în comunicare, în cadrul învățării limbii materne, care sunt acestea în matematică?

Obiectivele legate de comunicare, care ar trebui îndeplinite la lecțiile de matematică, se referă la capacitatea copilului: de a înțelege o serie de sarcini în diferite contexte, sprijinit de învățător, atunci când contextele nu îi sunt familiare; de a explica efectiv, situațional, prin manipularea unor obiecte, sau ceea ce decodează pe baza unui suport imagistic, prin interpretarea unor moduri sau prin operații mentale care acționează în raționamente logico-matematice.

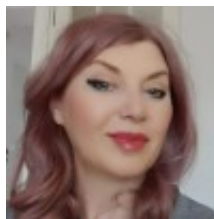
Bibliografie

1. Nell, Marcia, Drew Walter, în colaborare cu Bush, Debora (2016). De la joc la învățare: cum folosim jocul didactic în educația timpurie, Editura Trei, București.
2. Sorescu, Maria Emilia, Berila, Ioan (2005). Asistența socială – sistem și profesie, Editura Universitaria, Craiova.
3. J.W. Botkin, M. Malița (1981). Orizontul fără limită al învățării Lichidarea decalajului uman, Ed. Politică, București.
- Eugenia Șincan, Șt. Bârsănescu (1979) Limbajul științific și pedagogia. În: Revista de pedagogie, nr.4/1979.

Cum depistez discalculia și cum o remediez?

De **Vasilica Dinu**

Școala Gimnazială Nr. 1, Modelu (Călărași)

În ultima vreme, în sistemul educațional din România sunt anunțate rezultate remarcabile ale elevilor la olimpiadele internaționale la fizică, chimie, matematică. Ca o contradicție, apar rezultate slabe, catastrofale la evaluările naționale și nu numai. Care este de fapt nivelul real de cunoștințe ale elevilor? Poate fi discalculia factorul declanșator al acestor rezultate?

Deseori întâlnim elevi diagnosticați ca având discalculie, dar acest lucru este deseori descoperit prea târziu, după ce copilul a parcurs deja învățarea operațiilor de bază și când ar fi trebuit să-și exerseze și să-și automatizeze aceste operații. Elevii care prezintă forme ușoare de discalculie pot trece neobservați, mai ales dacă au un grad de inteligență peste medie. Discalculia prezintă manifestări ce pot fi observate încă de la grădiniță, odată cu achiziția conceptelor de bază ale matematicii: numere, mărimi, timp, spațiu etc.

Dar ce este discalculia?

Discalculia este dificultatea de învățare a matematicii în absența unor modificări senzoriale. Concret, elevul prezintă dificultăți în efectuarea calculelor, o predispoziție de oboseală și apatie deoarece nu are automatizate procedurile de calcul.

Aceste tulburări de calcul și raționament matematic au la bază o disfuncție neuro-biologică care afectează dezvoltarea creierului de a opera cu numere. Discalculia nu este o tulburare singulară, ea apare în asociere cu alte dificultăți, în special cu dislexia și dysorthographia.

La clasă, de cele mai multe ori observăm că elevii în cauză nu finalizează sarcinile de lucru, obțin rezultate slabe, confundă semnele matematice, au dificultăți în învățarea tablei înmulțirii, nu învață reguli de împrumut și raportare, au dificultăți în citirea, scrierea și ordonarea numerelor etc. Ca procedură de diagnosticare, se administrează teste de evaluare de către persoane avizate, de un psiholog.

Factorii care conduc la o predispoziție pentru discalculie sunt:

- moștenire genetică;
- leziuni minore ale sistemului nervos central;
- nașterea prematură;
- greutatea mică la naștere;
- întârzieri de limbaj, motricitate etc.

Discalculia prezintă manifestări ce pot fi observate încă de la

grădiniță, odată cu achiziția conceptelor de bază ale matematicii: numere, mărimi, timp, spațiu etc. Pentru persoanele nespecializate, părinți sau cadre didactice, aceste semne sunt vizibile atunci când elevii bat pasul pe loc sau când obțin rezultate slabe.

Așadar, pentru elevii de vârstă școlară mică, Renee M. Newman (1998) descrie câteva dintre simptomele pe care le pot manifesta copiii cu discalculie sau dificultăți de învățare a matematicii:

- Nu pot preciza care număr este mai mare sau mai mic dintre două numere date;
- Au dificultăți de numărare din 2 în 2 sau din 5 în 5 etc;
- „Au dificultăți în a efectua adunări, scăderi, înmulțiri și împărțiri. Au abilități matematice scăzute”;
- Nu se descurcă bine și nu înțelege cum să folosească banii;
- Nu pot înțelege că se obține același rezultat dacă adunăm 3+1 sau 1+3;
- Nu înțeleg limbajul matematic pentru operația de adunare sau scădere: adună, sumă, mai mult, în plus, mai mare etc. sau scade, fără, minus, diferență, mai mic, mai puțin etc.
- Au dificultăți în transpunerea datelor problemei în operații matematice corespunzătoare.
- Confundă cifre, nu așază corect cifrele unele sub altele;
- Apreciază cu greutate mărimi, proporții, distanța, viteza, timpul.

Pentru elevii cu dificultăți de învățare se poate interveni prompt dacă sunt diagnosticați la timp implementând o serie de măsuri de intervenție pentru a remedia acestora. Dintre măsurile de intervenție, se pot aminti câteva care au condus la rezultate pozitive de depășire a dificultăților:

- Consolidarea activității;
- Intervenția cu program de remediere;
- Utilizarea calculatorului pentru utilizarea unor aplicații utile;
- Elaborarea unor fișe de lucru cu itemi cu grad mic și mediu de dificultate;
- Obținerea de timp mai lung de rezolvare a sarcinilor de lucru;
- Munca individualizată;
- Terapie educațională.

Este părintele în măsură să-și ajute copilul cu discalculie?

Da, deoarece NU este o boală, ci ea reprezintă o condiție. În completarea terapiei educaționale, părinții pot interveni pentru diminuarea anxietății față de matematică:

- dându-le libertatea de a folosi hârtie și material concret, în special folosirea degetelor, pentru efectuarea calculelor;
- utilizarea calculatorului sau a altui dispozitiv pentru jocuri matematice;
- aprecierea și lauda celui mai mic progres realizat de elevi;
- înlocuirea foilor albe cu caiete de matematică, cu rețea matematică;
- ilustrarea exercițiilor și a problemelor cu desene pentru o mai bună înțelegere.

Consilierea psihologică cumulată cu sprijinul familiei și al școlii sunt esențiale. Copilul cu discalculie are o integrare școlară și socială normală deci problemele lui apar doar când se confruntă cu probleme de calcul și raționament matematic.

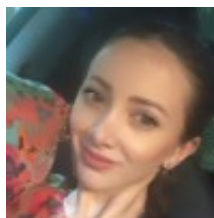
Bibliografie

1. Purcia, Dana Codruța – Etiologia și tipologia dificultăților de învățare a scris-cititului și matematicii la elevi, Editura Psihomedica, Sibiu, 2006
2. Ungureanu, Dumitru – Copiii cu dificultăți de învățare, Editura Didactică și pedagogică, București, 1998
3. Anucuța, Partenie – Să ajutăm corect copiii care întâmpină dificultăți în învățarea matematicii, Editura Eurobit, Timișoara, 2005
4. Newman, M. Renee – The Dyscalculia Syndrome, Dearborne, Michigan USA, 1998 – www.dyscalculia.org/thesis.html

AcCES în școală și în comunitate

De **Andreea Gabriela Vișan**

Școala Gimnazială Nicolae Grigorescu (București)

Atitudinile pozitive ale cadrului didactic și ale colegilor copiilor cu CES se dovedesc a fi cruciale în succesul unui program de integrare. În activitatea la grupă, copilul cu sindromul Down nu trebuie considerat o piedică, o frână în predare. El poate juca rolul important de feedback pentru cadrul didactic, în sensul că poate să-l ajute pe profesor să verifice eficiența unor strategii didactice pentru care a optat. Din punctul meu de vedere nu doar curriculum trebuie adaptat, însă, ci și modul în care se predă, începând cu modul în care se organizează clasa, cadrul de învățare, rutina zilnică. De asemenea, există și o serie de tehnici de structurare a materialelor, a lecțiilor, de interacțiune cu copiii cu CES, a căror aplicare va duce la rezultate optime.

„Este necesar să se realizeze o educație pentru toți, pe baza principiilor de participare și egalitate deplină... Educația joacă un rol cheie în definirea viitorului fiecăruia, atât din punct de vedere personal, cât și din punct de vedere social și profesional. De aceea, sistemul de învățământ trebuie să dețină locul cheie pentru asigurarea dezvoltării individuale și a incluziunii sociale, care să permit copiilor și tinerilor cu dizabilități să fie cât se poate de independenți.” (Declarația de la Madrid, Congresul European cu privire la persoanele cu dizabilități, Madrid, 2002)

La naștere, există potențial de dezvoltare pentru orice copil, indiferent de particularitățile sau deficiențele cu care vine pe lume. Fiecare copil, în funcție de unicitatea sa și de nevoile sale prezintă pentru educatoare anumite cerințe educative. Acest lucru este valabil pentru toți copiii, indiferent dacă sunt considerați obișnuiți sau speciali. Copiii sunt unici, sunt valoroși și se dezvoltă în funcție de comunicarea lor cu lumea în care trăiesc.

Indiferent de vârsta la care se află, exista o serie de cerințe educative legate de creștere, dezvoltare, ca procese vitale în devenirea umanității valabile pentru fiecare copil. Spre exemplu, copilul cu sindromul Down vine pe lume, ca și orice alt copil, într-o familie nerăbdătoare să îl cunoască. Deși astăzi examenele prenatale depistează cu precizie mare această tulburare, exista și cazuri când părinții sunt puși în fața faptului împlinit, tocmai când se află la maternitate. În procesul de normalizare a vieții acestor copii și în integrarea lor social, școlară și profesională, intervenția precoce este primul pas care trebuie realizat pentru ca munca de recuperare să fie un real succes. Există o mare diferență între copilul care întâlnește un specialist la vârsta școlarizării, sau poate mai târziu, și un copil care este asistat încă din primele zile de viață, cel din urmă având un avantaj mult mai mare în dezvoltare.

Faptul că un copil participă la programe de intervenție precoce îi dă posibilitatea de a avea un start bun, putând atinge nivelul maxim de dezvoltare atât din punct de vedere intelectual cât și din punct de vedere al funcționării adaptative. Succesul unui astfel de program depinde, printre altele și de atitudinea celor care se ocupă de educația copilului, de atitudinea celorlalți copii și de competența profesională a cadrelor didactice și a specialiștilor. Așadar, acceptarea în creșă sau grădiniță a copiilor cu CES este în acest context o nevoie determinată de importanța intervenției timpurii și de valoarea integrării educaționale pentru fiecare copil. Primirea copiilor cu CES este firească și constituie un prim pas spre normalizarea vieții, prin a pune în aplicare dreptul tuturor copiilor la educație și sprijinirea dezvoltării fiecăruia. Educația antepreșcolară/ preșcolară este parte a educației incluzive iar deschiderea instituțiilor de învățământ către toți copiii constituie și condiția unei educații de calitate, cu influențe puternice în dezvoltarea copiilor pentru viitor, pentru participare și responsabilizare social, dar și aprecierea și înțelegerea valorii umane.

Conform declarației de la Salamanca din anul 1994, copil, tânăr sau adult, trebuie să beneficieze de proiectarea unor ocazii și oportunități încât să i se răspundă adecvat nevoilor sale educaționale de bază. Astfel, educația incluzivă se referă la ridicarea tuturor barierelor în învățare și la asigurarea participării la educație a tuturor celor vulnerabili la excludere și marginalizare. În acest context accentuăm nevoia de a acționa și gândi în favoarea educației incluzive, având în vedere că nu se valorizează numai posibilitățile de dezvoltare ale fiecărui copil, ci și potențialul și motivația de schimbare și dezvoltare profesională a fiecărei educatoare. Dacă promovăm politici și practice cât mai incluzive în educația preșcolară, dacă ne focalizăm atenția asupra accesului, participării și implicării tuturor copiilor de vârsta mică și preșcolară în programe de educație, vom avea nu numai generații mai bine pregătite, care să se integreze școlar și social, ci și profesioniști mai buni și mai eficienți în educație.

Atitudinile pozitive ale cadrului didactic și ale colegilor copiilor cu CES se dovedesc a fi cruciale în succesul unui program de integrare. În activitatea la grupă, copilul cu sindromul Down nu trebuie considerat o piedică, o frână în predare. El poate juca rolul important de feedback pentru cadrul didactic, în sensul că poate să-l ajute pe profesor să verifice eficiența unor strategii didactice pentru care a optat. Din punctual meu de vedere nu doar curriculum trebuie adaptat, însă, ci și modul în care se predă, începând cu modul în care se organizează clasa, cadrul de învățare, rutina zilnică. De asemenea, există și o serie de tehnici de

structurare a materialelor, a lecțiilor, de interacțiune cu copiii cu CES, a căror aplicare va duce la rezultate optime.

Într-una dintre lucrările sale, Woolfson enumeră comportamentele care identifică la copiii cu dizabilități o imagine de sine slabă:

- au dificultăți în a primi și a oferi dragoste către alți copii sau adulți, inclusive către propriii părinți;
- nu stabilesc ușor relații cu covârșnicii lor și, din punct de vedere social, se simt izolați de ceilalți din jurul lor;
- chiar când au performanțe acceptabile într-un domeniu nu sunt convinși că au reușit ceva;
- se simt rușinați de ceea ce sunt, au sentimente de vinovăție și chiar depresie;
- au un nivel ridicat de anxietate și simt experiențele de zi cu zi, extreme de stresante;
- din lipsă de încredere în propriile opinii, au dificultăți în a fi corecți și cinști cu alții;
- sunt defensive când relaționează cu alții și cu adulții și își asuma, în general, în orice activitate, ce e mai rău;
- au progrese academice scăzute și greutate în adaptarea școlară.

Din aceste considerente, atât cadrele didactice, cât și profesioniști precum medicul, asistentul social, logopedul, kinetoterapeutul, au ca obiectiv, de la cele mai mici vârste, sprijinirea formării unei imagini de sine pozitive la copilul cu dizabilități sau alte CES.

Educație ecologică cu copiii cu cerințe educaționale speciale

De **Emel Cadâr**

Centrul Școlar pentru Educație Incluzivă Maria Montessori, Constanța (Constanța)

Educația ecologică vizează nu numai transmiterea unui mesaj informativ corect din punct de vedere științific, dar mai ales crearea unui comportament ecologic modern, a unei atitudini civice, responsabile față de mediu. Școala de astăzi pune un accent deosebit pe educația ecologică, pe creșterea și formarea copiilor într-un mediu natural cât mai curat. Activitățile de cunoaștere a mediului înconjurător permit elevului cu CES să investigheze direct realitatea înconjurătoare, duc la rezultate pozitive pe termen scurt și lung, constituind un instrument excelent pentru dezvoltare și pentru integrarea lor.

Ecologia se ocupă de studiul interacțiunii dintre organisme și mediul lor de viață, este baza științifică a unei noi atitudini față de natură și față de gestionarea rațională a resurselor sale.

Educația pentru mediu a primit de-a lungul timpului mai multe sensuri: studiul naturii (flora, vegetația și fauna), educația în afara școlii, educația în scopul conservării naturii, educația pentru mediu, despre mediu, în mediu și prin mediu. Așadar, educația pentru mediu este mai mult decât o disciplină școlară, cât mai ales o pregătire pentru viață, în care se poate interveni prin acțiune directă, pentru a asigura evoluția societății umane în compatibilitate cu mediul natural.

Școala, alături de alte instituții educative și formative, deține un rol fundamental în realizarea dezideratelor educației pentru mediu și pentru dezvoltare durabilă. Semnificația educației pentru mediu implică aprofundarea unor aspecte ale relației om-natură, din perspectiva informațiilor furnizate de mediu, pentru a contura și promova trasee educative operaționale și eficiente. Problema educației în spiritul ocrotirii naturii și a mediului ambiant capătă aspecte deosebite, atât pe verticala cât și pe orizontala școlară, referindu-se la etapele școlii de la preșcolar și terminând cu educația adulților.

În acest context, nu trebuie uitați și elevii cu cerințe educaționale speciale. La majoritatea copiilor, interesul și dragostea pentru natură sunt instinctive. Dar convingerile și comportamentele formate copiilor, la o vârstă cât mai fragedă, vor fi și cele care se vor păstra cel mai bine pentru tot restul vieții. De aceea, prin educația ecologică, fiecare dascăl își propune să-l facă pe copil să descopere și să redescopere natura, să iubească mediul înconjurător, să se bucure de ceea ce ne oferă mediul natural, să aplice acele reguli pe care le învață în școală și, de ce nu, să ia atitudine față de cei care nu respectă anumite reguli de păstrare a mediului curat.

În școlile speciale există obiective, atât la nivelul școlii, cât și la nivelul fiecărei clase, care vizează educația ecologică. Desigur, pentru că se lucrează cu elevi cu CES, cadrele didactice au în vedere particularitățile specifice acestor copii, accentul fiind pus mai ales pe activitățile practice.

Lecțiile desfășurate în mijlocul naturii sunt deosebit de atractive pentru acești elevi și au eficiență maximă în însușirea unor noțiuni, ei putând participa activ la identificarea unor plante, animale sau pot întreprinde acțiuni practice de redare a sănătății parcurilor din localitate sau plaja Mării Negre. Implicând direct elevii în activități îi putem face să înțeleagă că natura nu ne oferă pe tavă daruri, iar ceea ce luăm trebuie rațional și înțelept folosit, înlocuind ce am consumat, ocrotit, ce-i de nerecuperat. Aceste activități contribuie la dezvoltarea spiritului de observație, a perspicacității în gândire și acțiune, consolidează cunoștințele despre mediul înconjurător, îl protejează, luptă împotriva poluării, refolosesc deșeurile, își dezvoltă procesele psihice, sentimentele de dragoste și respect față de natură.

Valorificarea valențelor educative pentru un comportament ecologic la elevii cu CES se poate obține în cadrul proiectelor desfășurate în cadrul activităților extrașcolare și extracurriculare din calendarul evenimentelor ecologice:.

- 22 Martie – Ziua Mondială a Apei
- 23 Martie Ziua Mondială a Meteorologiei
- 1 Aprilie Ziua Păsărilor
- 7 Aprilie –Ziua Mondială a Sănătății
- 22 Aprilie –Ziua Pământului
- 23 Septembrie – Ziua Mondială a Curățeniei

- 1 Octombrie – Ziua Mondială a Habitatului
- 4 Octombrie – Ziua Mondială a Animalelor
- 8 Octombrie – Ziua Mondială pentru Reducerea Dezastrelor Naturale
- 16 Octombrie – Ziua Internațională a Alimentației
- 31 Octombrie – Ziua Internațională a Mării Negre
- 15 Noiembrie – Ziua Națională Antifumat (a treia joi din luna noiembrie)
- 10 Decembrie – Ziua Drepturilor Omului

Proiectele de activități extrașcolare și extracurriculare pe teme ecologice se realizează cu scopul de a insufla copiilor cu CES dragostea față de mediul înconjurător, a-i învăța cum pot contribui la protejarea acestuia, de a-i determina să iubească natura cu ochii, cu mintea, cu sufletul și cu mâinile, de a le demonstra cum ar fi viața oamenilor dacă ar trăi într-un mediu poluat, néngrijit. Cunoștințele asimilate în cadrul proiectelor sunt integrate în activități de tip formal, evidențiindu-se aportul lor în dezvoltarea structurilor cognitive al copiilor cu CES. Proiectele au un conținut transdisciplinar, deoarece prin realizarea proiectului se atng obiective de referință ale mai multor arii curriculare.

Formează deprinderi de muncă în echipă, fiecare copil contribuind la succesul echipei, fiecare copil fiind format să accepte părerile altora. Cei timizi, cei mai puțin activi, au ocazia să-și descopere calități pe care nu știau că le au, sporind încrederea în propriile forțe. Prin caracterul lor practic, activitățile realizate de elevii cu CES îi pun în situația de a acționa, de a reacționa, reprezentând modalități benefice și necesare de a socializa, de a comunica, de a-și forma acele deprinderi de comportament acceptate de societate, formându-i pentru viață în comunitate și în comunitate.

Educația ecologică cu elevii cu CES se poate realiza prin toate activitățile care se desfășoară în școală: observări dirijate și spontane, lectură după imagini, convorbiri, memorizări, experimente la colțul naturii. Prin ele copiii încep să descifreze tainele plantelor, arborilor și învață să înfrumusețeze curtea școlii. În cadrul activităților de arteterapie copiii își exprimă conduita ecologică prin realizarea diferitelor lucrări ce reflectă trăiri și experiențe ale activităților lor în mijlocul naturii dar și prin realizarea unor produse (mărțișoare și felicitări ecologice) din materiale reciclabile. Copiii au realizat importanța păstrării mediului înconjurător intact, au învățat că din materiale oferite cu dărmăcie de natură, și chiar din deșeuri pot realiza lucrări deosebite care încântă privirile tuturor. Au devenit mai responsabili, mai atenți și chiar privesc poate cu mai multă maturitate mediul în care trăiesc.

Descoperirea naturii prin senzații, sentimente, trăiri, plăcerea și bucuria de a descoperi schimbările aduse de fiecare anotimp, de a sesiza coloritul și parfumul florilor duc la formarea unor structuri comportamentale adecvate pentru a respecta natura, iar în final la adoptarea unui comportament ecologic adecvat pentru asumarea responsabilității.

Excursiile efectuate în parcurile orașului oferă un mijloc eficient de relaxare și interrelaționare, dar și de însușire a normelor de mediu, respectând indicatorii din parcuri, privind protejarea plantelor. Atitudinea critică față de cei care încalcă regulile de protecție a mediului, încurajarea lor de a acționa în folosul naturii, prin relatarea acțiunilor desfășurate, demonstrează că activitățile extrașcolare de educație ecologică influențează pozitiv comportamentul elevilor. În cadrul jocurilor de rol copiii își

însușesc reguli și roluri și încep să ia atitudine față de gesturile celor care vor încerca să-l distrugă.

Numitorul comun al tuturor acestor categorii de activități este legat de faptul că, în cadrul acestora, cuvintele capătă semnificație prin acțiuni practice și în procesul muncii. Succesul acestor activități rezidă tocmai în faptul că, semnificația națiunilor la copii cu C.E.S., este strâns legată de concret, de corespondență cu lumea obiectelor, datorită specificului gândirii sale.

Prin faptul că se recomandă o permanentă folosire în activitatea didactică a obiectelor și acțiunilor, cu acestea se asigură suportul indispensabil al formării noțiunilor și a abilităților de comunicare la copii cu C.E.S.

Toate aceste activități educative permit dezvoltarea capacității de explorare-investigare a realității, dezvoltarea capacității de comunicare diversă, formarea unui comportament civilizat față de natură și de mediul înconjurător. Realizarea acestor obiective permit dezvoltarea limbajului, corectarea unor tulburări ale dezvoltării psihice, al comportamentului afectiv, ale capacității de control și autocontrol, ale reacțiilor și actelor comportamentale, ceea ce reprezintă în fapt educația copilului pentru bucuria de a exista.

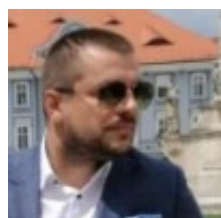
Bibliografie

- Barbuleanu R. Tudor V, Burtea E. – „Metodica cunoștințelor despre natură și om la cls I-IV”, editura Didactica si Pedagogica, București 1981
- Breben, Silvia, Nițu Adina, Tuturugă Maria, Mascota Eco te învață!, Ed. Decesfera, București, 2007
- Cucos, Constantin, Psihopedagogie, Ed. Polirom, Iași, 1998
- Lileu Alexandra – „O conduită ecologică corectă” în Tribuna Învățământului Nr. 41/21 oct. 1991
- Falk Iaura – „Ocotirea și conservarea mediului înconjurător” în revista de pedagogie, 1981

6 impedimente ale integrării educaționale a elevilor cu cerințe educaționale speciale în învățământul de masă

De **Corneliu Dragomir**

Școala Gimnazială, Dumbrăvița/CSEI Paul Popescu Neveanu, Timișoara (Timiș)

Integrarea educațională a elevilor cu cerințe educaționale speciale este un proces complex ce implică susținut efort din partea tuturor persoanelor implicate în acest demers: elevul cu cerințe educaționale speciale, colectivul de elevi al clasei unde este integrat elevul cu CES, cadrele didactice de la clasă, dirigintele/învățătorul de la clasă, personalul de îndrumare și control etc.

Aceștia sunt implicați direct, cu un efort susținut, fără a avea o formare și abilitare psihologică coerentă. Mai mult, sunt implicați și profesorii consilieri, profesorii logopezi și profesorii itineranți și de sprijin, dar activitatea lor este adesea superficială și eficiența lor este scăzută.

Profesorul de sprijin reprezintă nu numai o șansă pentru integrarea elevului cu cerințe educaționale speciale în învățământul de masă ci și oportunitatea de promovare a incluziunii elevilor. Activitatea sa, chiar dacă este bine intenționată, este supusă, spunem noi, a 6 impedimente ce scad dramatic eficacitatea demersului psihopedagogic inițiat.

În cazul profesorilor itineranți și de sprijin, am identifica următorii factori ce grevează șansa unui act profesional la standarde europene, cum tinde declarativ școala românească a-și dori:

1. Numărul de beneficiar (elevi) este mult prea mare comparativ cu unitatea de timp alocat pentru cazuri. De exemplu, în România un profesor de sprijin lucrează cu maxim 8-12 elevi conform legislației, faptic depășește 15 elevi în timp ce în state precum Spania, numărul maxim de elevi cu cerințe educaționale speciale/profesor itinerant și de sprijin este de 4-6. Una este să lucrezi 16 ore cu 6 elevi, cu o eficiență mult mai scăzută este munca profesorului de sprijin din România care lucrează cu 10-15 elevi în fapt. Nu putem vorbi de standarde europene în educația românească în contextul unui astfel de dublu standard.

2. Numărul de ore alocat/ elev cu cerințe educaționale speciale este de 1-2 ore de sprijin. Astfel, având în vedere că din cele 16 ore din norma didactică a unui profesor de sprijin 8 sunt ore derulate în parteneriat cu cadrele didactice de la clasă, rămân 8 ore pe care profesorul de sprijin le dedică efectiv elevilor cu cerințe educaționale speciale din grupa sa de integrare la cabinet. Dacă împărțim cele 8 ore la 10-15 elevi... Cert este că profesorii de sprijin încearcă să găsească soluții pentru a lucra cu grupe de 2-3 elevi în fiecare oră însă se cunoaște faptul că terapie cognitiv-comportamentală, stimularea cognitivă nu sunt... terapii de grup ci sunt terapii individuale. Astfel, activitatea profesorului de sprijin, la nivel praxiologic, nu respectă metodologia teoriilor sistematizate științific. Mai mult fiecare elev este o individualitate, cu atât mai mult elevul cu cerințe educaționale speciale – de exemplu, doi elevi integrați în aceeași clasă pot avea diferite tulburări instrumentale sau diferite niveluri ale achizițiilor școlare și ale ritmului de învățare/ reabilitare.

3. Lipsa de resurse psihoterapeutice pentru intervenții de terapie cognitiv comportamentală, rațional- emoțională și ameliorarea tulburărilor instrumentale (citit, scris, socotit) reprezintă o reală problemă pentru profesorul de sprijin, nevoit să identifice soluții, de cele mai multe ori singur... În școlile învățământului de masă, din județul nostru, Timiș, unde integrarea educațională are o tradiție de 15-20 de ani, profesorului de sprijin i se alocă un spațiu de 12-20 mp unde să-și desfășoare activitatea, improvizate în fostele magazii de materiale didactice, vestiare sau... „sub scară”... Dincolo de spațiul locativ de derulare a activităților, o reală problemă o reprezintă ergonomia spațiului psihoterapeutic, de cele mai multe ori mobilierul școlar utilizat este... ce a mai rămas: un scaun „reparat” de la o clasă, o bancă „cârpită” de la o altă clasă, o tablă magnetică „rămasă” nefolosită, un calculator „uitat” de timp și vremuri sau o imprimată second-hand cumpărată de profesorul de sprijin însuși...

4. Mai mult, consumabilele sunt cumpărate de profesorul de

sprijin din banii lui: și hârtie, și cartoane colorate, și lipici, și socotitoare, și alfabetar, și jocuri, și creioane, și stilouri, și tuș și câte și mai câte... Dincolo de toate acestea, cea mai mare dificultate o reprezintă lipsa testelor etalonate de cunoaștere a elevilor (a capacităților cognitive, a personalității, riscurilor), lipsa resurselor psihoterapeutice de intervenție științifică, totala lipsă de formare a profesorilor de sprijin în arealul psihoterapiei copilului și adolescentului (este adevărat că profesorul de sprijin este licențiat în psihologie, psihopedagogie specială sau pedagogie, dar doar formarea continuă la standarde europene ne dă reala șansa de a atinge standardele europene în integrarea educațională – concret vorbind, cei mai mult profesori de sprijin au formări în domeniul psihoterapiei realizate pe cont propriu, în mediul privat, prin propriile cabinete de psihologie)

5. Lipsa de resurse didactice pentru ameliorarea întârzierilor curriculare reprezintă o reală problemă: concret vorbind, lipsa lor poate fi compensată prin crearea de resurse didactice pentru profesorul de sprijin de el însuși (câci el cunoaște cel mai bine capacitatea și ritmul de recuperare a copilului cu C.E.S.) însă pentru aceasta este util a i se pune la dispoziție modele, cercetări în domeniu, baze de date de unde să culeagă informații (platforme, cercetări realizate de mediul universitar pentru populația de copii cu cerințe educaționale speciale din România) etc.

6. Birocratizarea excesivă a activității profesorului de sprijin prin întocmirea și redactarea a zeci de documente pentru fiecare copil, către diferite instituții, implicând și deplasarea pentru avizarea acestor documente de către respectivele comisii din cadrul instituțiilor, cu un program de lucru cu profesorii de sprijin care, de multe ori, se suprapune cu orarul profesorilor de sprijin. Birocratizarea excesivă este impusă atât prin realizarea dosarului de evaluare a elevului pentru a obține Certificatul de orientare școlară (câci sunt părinți ce nu au capacitatea intelectuală, financiară și motivațională pentru a-și ajuta copiii și nu puține sunt situațiile când profesorul de sprijin însoțesc reprezentanții legali ai minorilor la medicul de familie, la spital, la primărie, la COSP, etc...) dar și prin întocmirea de rapoarte de monitorizare cu conținut similar dar formare diferită ceea ce consumă timp, resurse intelectuale, scade calitatea actului didactic și grevează creativitatea și implicarea afectivă a profesorului itinerant și de sprijin.

Migrarea și remigrarea elevilor – fenomene și provocări. Educație și egalitate de șanse

De **Maria Dumitrescu**

Grădinița cu Program Prolungit Nr. 3, Târgoviște (Dâmbovița)

Migrarea reprezintă deplasarea de pe un teritoriu pe altul, în funcție de diferiți factori economici, sociali, politici sau naturali. Unii dintre români se deplasează temporar pe perioade determinate, alții se deplasează pe perioade mai lungi de timp, nu doar încadrându-se pe piața muncii, ci și întemeindu-și acolo o familie sau mutându-se cu familia deja întemeiată, ori depunând eforturi pentru a-și apropia acolo familia după o anume perioadă de timp de la părăsirea țării natale. În cazul nostru, ne referim și la copii care s-au născut în alte țări și vin în România, în urma deciziilor părinților de a se întoarce în țara natală. Deși vorbim, în această lucrare, despre remigrare, de multe ori, „remigrarea” este a părinților, însă este foarte des întâlnit fenomenul de remigrare și în ceea ce-l privește pe copii, aceștia din urmă plecând odată cu părinții (sau după) în altă țară și revenind odată cu ei.

1. Procesul de remigrare

Procesul de remigrare se prezintă ca un fenomen dinamic, nou, cu implicații în toate nivelurile societății. Acesta desemnează întoarcerea migrantului în țara sa de origine și poate fi influențat de realizările atinse sau de eșecurile întâmpinate în țara în care a locuit într-o anumită perioadă.

Este de înțeles faptul că remigrația este mai accentuată în țările cu comunități puternice, țări în care și emigrarea a avut o pondere mai ridicată, se pare că, 2/3 dintre copiii reveniți în România s-au întors din Italia și Spania [1].

Potrivit specialiștilor, „50% dintre copiii care s-au întors în România au declarat că motivul remigrării s-a datorat remigrației ambilor părinți, cauzat în principal de inadaparea școlară, socială sau culturală și de problemele financiare, cu consultarea formală a copilului și obținerea acordului formal al acestuia”. Sociologii susțin faptul că, acestea ar putea avea efecte negative asupra dimensiunilor personalității copilului remigrant, care nu se vor vedea neapăramt imediat, ci acestea pot apărea chiar și după câțiva ani. Astfel, se înțelege necesitatea ca, persoanele implicate în educația copilului, să monitorizeze evoluția acestuia.

2. Efectele migrării/remigrării

Efectele pozitive ale celor două fenomene identificate de către specialiștii preocupați de acestea sunt cunoașterea unei limbi străine, familiarizarea cu un alt stil de viață, aprecierea primită în străinătate pentru performanțe și bagaj de cunoștințe școlare. Aceasta din urmă, din punctul meu de vedere, apare în cazurile în care adaptarea școlară este una sănătoasă, performantă.

În ceea ce privește efectele negative, având în vedere contextele multiple în care migrarea sau remigrarea se întâmplă, studiul „Remigrația copiilor români – 2008–2012” arată că, acești copii prezintă un risc, uneori semnificativ, alteori major, de a dezvolta probleme sociale specific precum: probleme de adaptare/readaptare, integrare/reintegrare social, modificări ale stărilor afective, (dezvoltând rușine, teamă, furie, sentiment de abandon etc), modificări comportamentale, chiar și tulburări somatice și psihosomatice.

În urma cercetărilor efectuate în cadrul studiului menționat mai sus s-a mai constatat că, „deși un copil remigrant își poate face prieteni noi sau poate relua relațiile cu cei vechi, adesea copiii remigranți declară că se simt singuri sau că nu își găsesc locul într-un grup”.

3. Statistici privind amploarea fenomenului remigrației

Studiul RCR 2012 arată că, în perioada ianuarie 2008 – mai 2012, au solicitat echivalarea studiilor pentru reinmatricularea în sistemul educațional românesc 21.325 copii reveniți din Italia și Spania: „Din analiza datelor referitoare la copii remigranți din Spania și Italia reiese că un vârf al remigrației copiilor în România a fost atins în anul 2009, atunci când peste 7000 de copii remigranți au solicitat echivalarea studiilor pentru reinmatricularea în sistemul educațional românesc. Anual, 1.200 – 1.400 din totalul copiilor care remigrează se adaugă pe lista celor care necesită intervenție specializată promptă din partea serviciilor de asistență psihologică, socială și școlară, deoarece prezintă risc semnificativ/major de manifestare a unor dificultăți de readaptare. Din totalul copiilor investigați 92,24% și-au dorit să plece pentru a locui în străinătate.”

Același studiu analizează tipurile familiale, relațiile dintre părinți-copii, evoluția familiilor după plecarea în străinătate a unui părinte/a părinților/a întregii familii restrânse. Extrag următoarele informații relevante: „În aproape 30% din cazuri copiii investigați erau deja separați de părinții plecați la muncă în străinătate la momentul emigrării (copilul a trecut printr-o perioadă în care nu s-a aflat în îngrijirea părinților, anterior migrației sale). În cazul acestor copii se suprapun trei tipuri de contexte care pot conține factori de risc în privința dezvoltării: perioada de separare de părinți, migrarea și remigrația. În peste 20% din cazuri se constată că persoana care se ocupa de îngrijirea copilului înainte de emigrarea era unul dintre părinți. Aproape jumătate dintre copii care au emigrat schimbă atât țara cât și mediul de rezidență (37% dintre copii schimbă mediul urban cu cel rural sau reciproc, la care se adaugă aproximativ 9% – copiii care declară că au locuit în străinătate în mai multe localități succesiv)”.

4. Strategiile Ministerului Educației

Fie că vorbim despre elevi remigranți sau copii cu cetățenie străină care au ajuns pe băncile școlii românești în urma procesului de remigrare a unuia dintre părinți, sau copii născuți în străinătate cu părinți remigranți, pentru aceștia, am identificat câteva strategii generale ale Ministerului Educației:

- Organizarea în școli de cursuri intensive gratuite de limba română pentru cei care nu stăpânesc limba
- Stabilirea unor parteneriate cu instituții școlare din țara de adopție și încurajarea elevilor în vederea comunicării cu foștii colegi
- Consilierea psihologică a părinților, în vederea adoptării de către aceștia a unei conduite adecvate privind acordarea de sprijin copiilor, pentru obținerea performanței școlare în România
- Adaptarea programei de limba română pentru cei care s-au născut în țara de adopție și au crescut într-un alt mediu lingvistic
- Organizarea de activități remediale cu copiii
- Valorificarea experienței școlare a elevilor într-un alt sistem de învățământ, în cadrul orelor de dirigiență sau în cadrul orelor extracurriculare, pentru a determina creșterea încrederii în sine și pentru a consolida motivația pentru performanță.

5. Concluzii

- Remigrarea este un fenomen dinamic și mă tem că nu doar că nu reușim să ținem pasul, dar nici nu am început să punem în aplicare strategiile gândite de ani de zile.

- Revenirea elevilor în țara de origine a părinților este, de obicei, alegerea familiei, nu a copilului.

- Există avantaje ale remigrării, însă dezavantajele sunt mai numeroase, cel puțin dacă adaptarea sau readaptarea nu este gestionată corespunzător.

- Consecințele neadaptării copiilor sunt mai mult decât serioase de la scăderea stimei de sine până la anxietate cu toate consecințele ce provin și de la toate acestea.

- Învățarea asertivității și a comunicării de către profesorii este necesară, în general, pentru procesul educațional.

- Interesul pentru a-I înțelege și a-I ajuta să se integreze și creativitatea profesorului pot fi mai importante decât orice „program special” conceput la modul general.

Bibliografie

1. Luminița Iosif, Iolanda Stângă - Fenomenul remigrării în România. Implicații sociale.
2. Studiu RCR 2012 „Remigrația copiilor români”, realizat de ONG-ul intitulat Alternative Sociale (file:///C:/Users/PickMe/Downloads/AAS_Studiu%20RCR_2012.pdf)
3. www.alberodellavita.org/wp-content/uploads/2014/10/Remigratia-Copiiilor-Romani.pdf
4. www.didactic.ro/stiri/cum-se-integreaza-in-sistemul-scolar-copiii-ro-mani-intorsi-din-strainatate

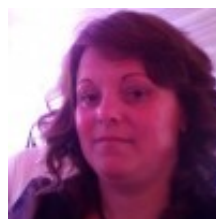
Surse de inspirație:

1. Dikel W. (2015), Sănătatea mentală a elevului. Ghid pentru personalul didactic, Traducere de Daniel Andronache, București, Editura Trei
2. Meșă O. (2019), Cum învață oamenii, Instructional Design SRL
3. Sweetland D., Stolberg R. (2018), Să-I învățăm pe copii să gândească, Traducere de Camelia Munteanu, București, Editura Trei.

Educație parentală – necesitate și o nouă abordare

De **Adina-Cristina Neacșu**

Grădinița cu Program Normal Petrișoru, Comuna Racovițeni (Buzău)

Articolul prezintă necesitatea educației parentale datorată evoluției societății, părinților preocupați de serviciu. Oferă sugestii privind modalitățile de abordare a comportamentelor pozitive ale copiilor și necesitatea folosirii unor ingrediente –dragostea,

disponibilitatea, dozajul și direcția în educarea și dezvoltarea unui viitor adult sigur pe el, stăpân pe sine în diferite contexte și curajos.

Educația parentală este o necesitate, mai ales în această perioadă de timp care este supusă unor mari crize atât pe plan material cât și pe plan uman. Este vorba despre perioada de pandemie, când foarte mulți părinți au trecut la munca de acasă sau au rămas fără serviciu, acest lucru având o mare influență în viața copiilor, mai ales că și ei „au învățat de acasă”.

Este o mare responsabilitate creșterea unui copil, astfel încât acesta să devină un adult sănătos, echilibrat și capabil. Părinții au fost crescuți cu anumite metode, iar familia din societatea actuală are nevoie din ce în ce mai mult de un sprijin extern pentru a se adapta acestor cerințe, în condițiile în care părinții reclamă fie o incapacitate de gestionare a relațiilor cu proprii copii, fie rămân cu metodele cu care au crescut ei în copilărie. Este ideal ca fiecare părinte să știe să gestioneze și cum să abordeze comportamentele pozitive ale copilului astfel încât să-l formeze un copil capabil să-și rezolve diferite probleme autonom, să facă față presiunilor exercitate în diferite contexte, să fie capabil să-și asume responsabilități și să le facă față. Se pune întrebarea „*Ce înțelegem prin abordarea pozitivă a comportamentelor copiilor?*” sau „*Cum abordăm comportamentele pozitive ale copilului?*”.

Abordarea pozitivă a comportamentelor copiilor ține cont de patru ingrediente obligatorii:

- Dragostea. Ca un copil să crească sănătos și fericit are nevoie de multă dragoste, dragoste care oferă siguranță, îi dă încredere în forțele proprii, îl ajută să evolueze. Este de știut faptul că atunci când copilul face o boacănă, noi îl iertăm tocmai pentru faptul că îl iubim. Copiii trebuie iubiți fără motive, iubirea este ingredientul succesului și trebuie să fie permanent în viața copilului, fără a fi condiționată de ceva anume, de exemplu-de rezultate deosebite la învățătură, de obținerea unei burse, a unui serviciu, indiferent cum este și ce a reușit să obțină, el este copilul meu și merită iubirea mea. Totuși trebuie să avem grijă cât și cum iubim copilul – unii părinți din prea multa dragoste iartă orice copilului, chiar dacă nu este de folos acestuia, alții însă din dragoste pentru copil nu iartă totul și atunci acele atenționări fac bine copilului.
- Disponibilitatea. Părintele trebuie să fie disponibil pentru copilul său. Atunci când îi acorzi atenție copilului poți să observe diferite schimbări la acesta, astfel poți să înțelegi dacă copilul are un anturaj cu influență negativă, sau este preocupat de cărți și cititul acestora ceea ce înseamnă o evoluție pozitivă. Părintele trebuie să îi acorde timp copilului, cu regularitate, timp de calitate în care să se joace cu copilul, să facă teme cu copilul, să ia masa, să meargă la plimbare astfel încât copilul să-și simtă părintele alături în orice tip de activitate. Pentru a fi disponibil, părintele trebuie să fie preocupat de sedințele organizate de educatoare, de materialele de parenting oferite de grădiniță, de cursuri de *parenting*. Societatea este într-o continuă schimbare, oamenii evoluează și trebuie să se adapteze copiilor inteligenți care se nasc.
- Orientare și viziune. Fiecare adult trebuie să se întrebe cum își dorește să fie copilul atunci când va deveni adult. Dacă își dorește ca viitorul adult să fie “responsabil”, “independent”,

“capabil să ia decizii corecte” trebuie să încurajeze un stil de educație care să îl încurajeze, să fie autonomy, sigur pe el, curajos în tot ceea ce face. În educația copilului, direcția trebuie să fie clară, cu obiective prestabilite și respectate. Se știe că sunt familii în care la creșterea copilului ajută și bunicii. De multe ori și mai mult ca sigur de cele mai multe ori părinții consideră anumite activități cu copilul necesare în dezvoltarea și creșterea armonioasă a copilului, iar bunicii intervin și consideră ca nu sunt necesare și invers. Atunci direcția nu mai este clară, copilul este deusolat de multe ori „scăpat din mână”.

- Dozajul. Părintele oferă dragoste, iubire, jucării, daruri, dar toate trebuie însoțite de responsabilități, de limite, norme, interdicții.

Aceste ingrediente sunt folosite de părinți care au diferite stiluri parentale. Sunt părinți care oferă totul copiilor, fizic și material, dar nu cunosc consecințele acestei oferte din partea lor. Există o vorbă din bătrâni, că ce-i prea mult strică. Este foarte adevărat că atunci când oferim totul, greșim. Aceștia sunt părinții cu stil permisiv, care nu au control asupra copilului, se consultă cu copilul pe diferite teme. Un alt stil de părinte este stilul autoritar care nu pune pret pe opiniile și dorințele copilului, are așteptări foarte mari de la copil, un grad de înțelegere foarte redus, nu-l acceptă partea creativă a copilului, impune reguli și pedepse în caz de neascultare, nu se consultă cu copilul, în acest caz copilul va avea o stimă de sine scăzută, va fi nervos, va fi un copil supus, nu va face față unor situații. Un alt stil este stilul autoritativ, copilul are parte de înțelegere din partea adultului, comunica cu familia, este susținut indiferent de situație, de rezultate, părintele este ferm dar în același timp încurajează independența copilului, încrederea în forțele proprii, în puterea lui.

Educația parentală vine în ajutorul părinților, copiilor, chiar și cadrelor didactice. Este bine știut că împreună, colaborând, discutând diverse teme vom reuși să avem copii puternici, capabili să facă față societății care se află într-o continuă schimbare.

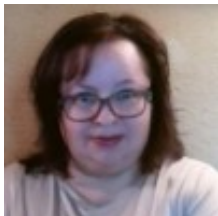
Bibliografie

Piaget, J. (1980). Judecata morală la copil, Editura Didactică și Pedagogică, București.
Holt România (2011). Cum să devenim părinți mai buni – Ghidul părintelui, vol. 3, Iași: Expert Projects.
Cojocaru, D. (2008). Copilăria și construcția parentalității, Iași, Polirom

Înțelegerea documentului sonor și ascultarea activă – noi abordări în didactica limbii franceze

De **Adelina Iuhasz**

Liceul Tehnologic Aurel Vlaicu, Arad (Arad)

Odată cu începuturile abordărilor de tip comunicativ, didactica limbii franceze ca limbă străină, cunoscută ca FLE, a putut să evolueze într-o libertate relativă percepută uneori ca o adevărată aventură – de aici și posibila întrebare „care ar putea fi interesul pentru o ascultare activă și înțelegerea unui document sonor”? Demersul metodologic al unei activități de acest tip trebuie să ghideze elevul spre facilitarea înțelegerii mesajului, spre deprinderea abilității de ascultare activă – este necesară conștientizarea faptului că actul de a asculta, dacă este simplu, cotidian și banal în limba maternă, poate deveni facil în limba străină, în cazul de față franceza, dacă se înțelege din ce este alcătuit și dacă se propune un demers didactic etapizat care permite abordarea acestuia de manieră activă.

Înainte de apariția magnetofonului, unui profesor de limba franceză îi era extrem de greu să își facă elevii să asculte o voce diferită de a sa, iar dacă elevii reușeau să ia contact întâmplător cu un vorbitor de franceză erau derutați de voce, intonație, accent, mod de a vorbi, faza de adaptare devenind prea lungă și frustrantă. Astăzi introducem documentul sonor în ora de limbă franceză chiar de la începutul învățării, de la prima lecție, astfel luându-se contact imediat cu limba țintă așa cum este ea vorbită de nativi.

În ceea ce privește stabilirea obiectivelor de învățare, pentru elevii de nivel avansat, acestea pot acoperi o paletă largă, în conținuturi socioculturale, lexicale, fonetice, morfosintactice, discursive, tematice, strategice, metodologice, elevii vor fi capabili : să descopere sau să recunoască elemente lexicale, să descopere sau să recunoască diferite registre lingvistice într-o anumită situație de comunicare, să descopere accente diferite, să recunoască sunete (discriminare auditivă), să repereze cuvinte-cheie, să stăpânească înțelegerea globală și înțelegerea de finețe, să recunoască structuri gramaticale într-o anumită situație de comunicare.

În ziua de azi, o mare parte dintre manuale sunt însoțite de documente audio pe suporturi variate, legate din punct de vedere tematic de conținuturile unităților de învățare, editurile propunând un așa-numit *material periferic*, documente având obiective specifice. Acest lucru constituie un avantaj major pentru profesorul contemporan, astfel nemaifiind necesar ca acesta să își producă propriile materiale– suport variate (înregistrări radio, interviuri, buletine meteo, cântece, dezbateri culturale, dezbateri politice, anunțuri publicitare, înregistrări de documente autentice din viața de zi cu zi, conversații uzuale). Ceea ce rămâne aproape la fel este realizarea exercițiilor în funcție de obiectivele propuse.

În funcție de nivelul și vârsta elevilor profesorul poate utiliza ca instrument ajutător inițial un chestionar în care le propune acestora să răspundă cu sinceritate la o serie de întrebări, folosind răspunsurile „Întotdeauna”, „Rar”, „Niciodată”:

- Atunci când interlocutorul vorbește, anticipezi ce va spune
- Atunci când interlocutorul exprimă o idee dificil de înțeles,

pierzi șirul ideilor

- Atunci când cineva vorbește îțiiei notițe mental pentru a cere detalii la final
- Atunci când asculți ceva la radio te poți gândi la altceva
- Atunci când asculți pe cineva vorbind la televizor ești distras de imagine
- Preferi televiziunea în locul radioului pentru că gesturile celui care vorbește te ajută să înțelegi mesajul

În urma discuțiilor care urmează chestionarului vor rezulta calitățile pe care trebuie să le aibă un bun ascultător: este activ, se concentrează pe ce i se spune, este pregătit să reformuleze mesajul și să verifice dacă a înțeles bine, încearcă să anticipeze ce îi va spune interlocutorul.

Prima abordare a unui document necunoscut este numită generic abordare globală; aceasta cuprinde două mari etape, și anume: reperarea situației și observarea organizării discursului. În acest scop profesorul poate folosi o serie de întrebări ajutătoare:

1. Cine cu cine vorbește? – câte persoane/personaje vorbesc? Care este/pare să fie vârsta lor? Câți bărbați, câte femei, câți copii vorbesc? Pot fi caracterizați (naționalitate, statut social, stare de spirit)?
2. Unde se petrece dialogul? – se cunoaște locul desfășurării? Există zgomote de fond semnificative (muzică, râsete, zgomot de stradă, alte discuții în fundal)?
3. Despre ce se vorbește? – se pot sesiza global tema dominantă, subtemele, domeniile de referință eventuale?
4. Când se vorbește? – la ce moment se petrece luarea cuvântului, ora, ziua?
5. Cum se vorbește? – care este canalul de comunicare utilizat (discuție față în față, radio, televiziune, interviu, conversație telefonică)? În ce registru de limbaj se vorbește?
6. În ce scop are loc conversația? – care este intenția celui care vorbește (informare, explicație, povestire, comentariu, descriere, prezentare)?

Deci, pentru a asigura o înțelegere cât mai bună a unui mesaj dintr-un document sonor, profesorul va trebui să adreseze întrebări generale întregului grup de elevi, să justifice răspunsurile și să obțină consensul și validarea din partea grupului. De asemenea, va trebui să se acorde o atenție specială pentru reperarea cuvintelor și indicațiilor care pot facilita înțelegerea, odată ce rolul structurării, marcatelor, cuvintelor și indicațiilor va fi corect înțeles, demersul profesorului va fi unul de succes.

Bibliografie

- Abric, Jean- Claude, Psihologia comunicării, Editura Polirom, Iași, 2002
- Bougnoux, Daniel, Introduction aux sciences de la communication, La Découverte, Paris, 2001
- Ilica, Anton, Filosofia comunicării, Editura Universității “Aurel Vlaicu”, Arad, 2006
- Robert, Jean- Pierre, Dictionnaire pratique de didactique du FLE, Ophrys, Paris, 2008
- Tagliante, Christine, La classe de langue, CLE International, Paris, 1994

Drama în educație. Drama împotriva agresiunii

De **Mihaela Florea**

Colegiul Economic Ion Ghica, Bacău (Bacău)

În calitate de profesori, căutăm constant strategii eficiente pentru a motiva și a îmbunătăți experiențele de învățare ale elevilor noștri. Utilizarea dramaturgiei ca strategie de predare eficientă și valoroasă devine din ce în ce mai frecventă în contextele educaționale. Utilizarea dramelor promovează procese de gândire semnificative, active și reflexive, precum și îmbunătățirea dezvoltării abilităților de comunicare. Unul dintre motivele pentru care drama este capabilă să îmbunătățească experiența de învățare a elevilor este datorită capacității sale unice de a încorpora multe stiluri de învățare diferite și, prin urmare, poate atrage și motiva cursanții.

Educația este un proces de a ajuta oamenii să găsească o viață semnificativă și intenționată și implică atât predarea, cât și învățarea. Elevii trebuie să coopereze pentru a interpreta dramă, pentru a susține drama și pentru a-și sprijini eforturile reciproc ca să aibă succes. Astfel, drama este un instrument util pentru predare și învățare în cadrul curriculumului.

Drama este cel mai semnificativ model de învățare și este o activitate de bază pentru învățare, este modalitatea de a ajuta copiii să se gândească la problemele lor individuale sau sociale. Copiii pot învăța să exploreze probleme, evenimente și conexiuni, prin dramă. În dramă, copiii se bazează pe cunoștințele și experiența lor despre lumea reală pentru a crea o lume fictivă. Drama este o formă valoroasă de comunicare – oferă copiilor posibilitatea de a lucra împreună, în cooperare, drept urmare, le oferă copiilor șansa de a se exprima mai eficient în situațiile de zi cu zi. Mai mult, drama îi încurajează pe copii să învețe cum să-i influențeze pe ceilalți și cum să se pună în locul altora.

Drama în educație constă în utilizarea tehnicilor dramatice pentru a sprijini învățarea în clasă. Ca parte a dramei din educație, întreaga clasă joacă roluri improvizate într-un context imaginat. Ca rezultat, nu există o distincție clară între actor și public, elevul este atât participant, cât și observator.

În acest scop, drama poate fi utilă pentru învățarea în curriculum. Prin urmare, educația și drama sunt similare prin faptul că sunt strâns legate în procesul de învățare și se ocupă de copii. Caracteristicile comune ale utilizării dramelor în educație:

- Imaginație și creativitate: se poate spune că conceptele de imaginație și creativitate sunt ingrediente esențiale în dramă. Acestea sunt de obicei axate pe înțelegerea comportamentului uman în ceea ce privește modul în care oamenii se simt și se comportă în anumite situații.

- Aspectul social al dramei: Drama ajută calitățile inerente ale persoanei care depune efort atât prin creșterea sensibilității implicate în comunicarea cu alți oameni cât și prin determinarea pentru sine a tipului de lume în care dorește să-și desfășoare activitatea.
- Rezolvarea creativă a problemelor prin dramă: drama este o activitate socială, deoarece copiii interacționează împreună la rezolvarea eventualelor situații conflictuale care pot degenera.

Drama este bine plasată ca mijloc de evidențiere și explorare a problemelor de intimidare, oferind elevilor posibilitatea de a încerca singuri strategii anti-intimidare. Tehnica dramatică oferă o atmosferă de învățare umanistă și antidiscriminatorie. Aceste instrumente pot fi utilizate pentru includerea grupurilor defavorizate și excluse și fiind deschise diferențelor, mediilor diferite, diferitelor culturi.

Folosind tehnici, procedee de dramă, se pot îmbunătăți relațiile, sentimentul de empatie, rupând barierele și stereotipurile, îmbunătățind dialogul și spiritul de echipă. Dintre elevii care sunt agresați și expuși agresiunii, drama este o alegere bună pentru a repara legăturile rupte și pentru a oferi un mediu mai pașnic.

Drama creează situații dramatice pentru a fi explorate de către participanți, invitându-i să afle mai multe despre procesul cum apare situația conflictuală, să schimbe perspectivele din aici și acum, să identifice și, uneori, să rezolve probleme și să aprofundeze înțelegerea noastră despre ele. Drama în educație reflectă o trecere de la un accent prea mare pe conținutul informațional la o incluziune mai echilibrată a atenției asupra procesării ideilor.

Acest material este întocmit ca și concluzie desprinsă în urma desfășurării mobilității PROGRAMUL ERASMUS+ ACȚIUNEA CHEIE 1 – "Classroom as a stage. Using drama in education process" – Istanbul, Turcia 12.04.2021-18.14.2021, din cadrul Proiectului „O școală mai bună este o școală fără bullying”, având ca parteneri cadre didactice din țări precum: Lituania, Croația, Slovenia și Turcia.

Mediul familial și mass-media în dezvoltarea sistemului de valori morale al adolescentului

De **Ovidiu George Nicuț**

Liceul Tehnologic Petre Ionescu Muscel, Domnești (Argeș)

Ultima și cea mai complexă etapă a dezvoltării copilului este

adolescența, etapa conturării individualității și a începutului de stabilizare a personalității care marchează încheierea copilăriei și trecerea spre maturitate. Transformările fizice și psihice care apar în această perioadă, schimbările în atitudini și conduită la fel ca și la problemele ridicate părinților și familiei fac din adolescență cea mai sensibilă fază de evoluție spre viața adultă. Adolescența face presiuni incredibile asupra dezvoltării individuale. Pe lângă faptul că sunt nevoiți să facă față rapidelor modificări biologice și cognitive, adolescenții trebuie să și dozeze bine timpul și efortul pentru a putea gestiona relațiile cu cei din jur, precum și școala, timpul liber și petrecerea acestuia. Însă aceștia petrec foarte mult timp în fața calculatorului, în medie 6-7 ore pe zi, și nu neapărat în scopul de informare, cât mai ales pentru jocurile și filmele care le ocupă atât de mult din timpul liber.

În special perioada liceului este o etapă în care elevii își modelează propriile identități, încercând să se identifice cu vedete diferite. Cultura tinerilor se află adesea în opoziție cu tipul de cultură conservatoare pe care unii părinți sau profesori încearcă să o impună.

Astfel, cultura media a ajuns să domine viața de zi cu zi, servind ca fundal permanent și adesea ca prim-plan extrem de înșelător pentru atenția și activitățile noastre, ceea ce mulți consideră a fi o subminare a potențialului și a creativității umane.

Computerul este ceva mai interactiv decât televizorul și lipsit de reclame, însă Internetul furnizează acea izolare a individului și atomizare a societății. Jocul la computer presupune ceva mai multă mișcare decât privitul la televizor, însă nu prea multă. Apar probleme ale coloanei, dureri de ceafă, de spate, probleme oculare. Totuși, într-o lume a tehnologiei infoalfabetizarea timpurie are certe avantaje. Cu o condiție, să se știe clar că a învăța să lucrezi pe computer nu e un scop în sine, de asemenea nici nu ține loc educației. Computerul nu este decât un simplu instrument de lucru iar Internetul este doar o sursă de informare (și nu mereu cea mai corectă, nici cea mai sigură), și un mijloc de comunicare, nu cunoașterea în sine – altminteri, lucrurile deraiază de la normal. Trebuie avut în vedere tot timpul principiul moderației. Un echilibru între plimbare, sport și computer este benefic.

În ultimă instanță, adolescenții au datoria de a fi responsabili pentru propriile succese și eșecuri, dar este și datoria mass-mediei să le furnizeze toate oportunitățile necesare pentru a avea succes în viitor. Dacă am pune pe primul plan nu joaca ci am valorifica și explora aceste mijloace de comunicare, am avea cu siguranță alte rezultate. În felul acesta, șansele ca tinerii să devină productivi și să îmbrățișeze cariere de succes ar fi mult mai mari.

Teoreticienii din domeniul dezvoltării umane sunt de părere, în general, că una dintre sarcinile principale din adolescență este ca tinerii să fie pregătiți, astfel încât, în final, să-și poată asuma un rol viabil pe piața muncii. Conform unora dintre ei, adolescenții devin adulți doar când reușesc să obțină „primul loc de muncă real.”

Impactul știrilor difuzate la televizor asupra adolescenților și chiar a adulților

Televiziunea prezintă extrem de des părțile negative ale realității, cu toate că pentru a atrage telespectatori, de multe ori se exagerează, cel puțin cu titlurile știrilor. S-a dovedit că știrile violente prezentate pe micul ecran întrec de fapt, adevăratele cazuri întâmplătoare în realitate.

„Portretul” adolescentului surprins în dependența de factorul media este îngrijorător:

- 1) Adolescenții petrec la televizor între 3 și 5 ore, atunci când se relaxează, când mănâncă, sau înainte să adoarmă.
- 2) Sunt interesați de emisiuni bazate pe noutăți în tehnologie, documentare, emisiuni tip life style, politice, știri, și urmăresc multe programe de muzică gen: MTV, Kiss TV, UTV;
- 3) Timpul petrecut în fața calculatorului variază între 5 și 10 ore;
- 4) Preferă să-și petreacă timpul liber: jucându-se la calculator sau uitându-se la televizor doar o mică parte din ei ies în oraș cu prietenii;
- 5) Mass-media îi influențează ajutându-i să-și desfășoare activitățile, – internetul îi ajută mult în comunicare și îl folosesc foarte mult și pentru audioeducație.
- 6) Adolescenții consideră că muzica actuală poate fi numită artă.
- 7) Adolescenții consideră că mass-media ajută la informare, „te ajută să scapi de plictiseală”, să afli lucruri noi și interesante, „ce se întâmplă cu restul lumii”.
- 8) Mass-media în afară de anumite aspecte negative este folositoare. În viața de elev nu are nici un rol sau poate doar unul de susținere.

Propunerile pentru ameliorarea sau diminuarea acestor influențe ar fi existența cât mai multor emisiuni pentru tineri, apariția unor site-uri pe internet din care să înveți lucruri noi, sau diminuarea difuzării de programe care conțin violență.

Calculatorul și lumea virtuală

Acum o sută de ani, nimeni nu ar fi putut să prevadă că mașinile și avioanele vor deveni ceva obișnuit. Acum cincizeci de ani ar fi fost greu să ne imaginăm cât de importantă va fi televiziunea în viața noastră, mai ales televiziunea color, cea prin cablu și satelit. Iar acum zece ani ar fi fost greu de imaginat că mijloacele cele mai importante de comunicare vor fi calculatorul și telefoanele fără fir.

Viitorul e mereu greu de pătruns. Însă ceea ce se poate întrezări în viitorul nu foarte îndepărtat este o lume foarte diferită de cea în care trăim, cu noi peisaje urbane, accelerarea tehnologiei și continuarea unei tendințe care deja a început, și anume: „persoana virtuală.” Omenirea a intrat deja în era realității virtuale. „Realitatea virtuală este folosirea tehnologiei pentru a crea medii artificiale imposibil de deosebit de realitatea obișnuită”.

Computerele și laptopurile personale au acum o capacitate de prelucrare extrem de mare, progresele în animație și reproducerile digitale permit crearea unor lumi virtuale care par și mai aproape de realitate. Au contribuit și creșterea semnificativă a lărgimii benzii precum și folosirea fibrei optice, în transmiterea unor cantități enorme de informații necesare pentru a susține mediile virtuale. Iar aceste progrese remarcabile au făcut din realitatea virtuală o realitate!

Este adevărat că acum, calculatorul ușurează învățarea, oferă informație și dezvoltă inteligența. Poate ajută chiar la formarea unei generații mai bine înzestrată, pregătită să întâmpine viitorul, oricum ar fi el. În spiritul acestor convingeri, s-au investit în lumea întreagă sume exorbitante în programe pentru educație, învățământul și informarea prin computer. Calculatoarele au devenit nelipsite din laboratoarele și sălile de clasă ale școlilor cu pretenții. Părinții s-au obișnuit să-și învețe copiii de la vârste fragede să utilizeze aceste mijloace de comunicare, pentru a putea beneficia de oferta acestor programe de învățare. În prezent computerul a devenit unul dintre cei mai buni „prietenii” ai copiilor

și ai adolescenților.

Efectele acestor realități au început să devină evidente chiar și în cele mai bune școli. Astfel, profesorii au fost nevoiți să coboare nivelul sarcinilor pentru scris și citit, precum și așteptările în ceea ce privește gândirea în matematică. Însă, în ciuda efortului depus de profesorii școlilor și ai liceelor pentru îmbunătățirea programelor, elevii nu arătau un câștig vizibil. Este de neconceput să credem că majoritatea profesorilor au devenit atât de slabi. Mulți dintre aceștia declară cu siguranță că metodele verificate nu mai au același efect. Se poate pune următoarea întrebare, care rămâne deschisă: Care este rolul calculatorului, al internetului în apariția acestui fenomen?

Mass-media și adolescenții

Adolescenții petrec enorm de mult timp ascultând muzică, urmărind emisiunile TV, stând foarte mult în fața computerului, mergând la film, citind reviste și ziare și participând la aceste forme ale culturii media. Astfel, cultura media a ajuns să domine viața de zi cu zi, servind ca fundal ubicuu și adesea ca prim-plan extrem de înșelător pentru atenția și activitățile noastre, ceea ce mulți consideră a fi o subminare a potențialului și a creativității umane.

Computerul este ceva mai interactiv decât televizorul și lipsit de reclame, însă Internetul furnizează acea izolare a individului și atomizare a societății. Informațiile nocive, informațiile false sunt capcane în care adolescentul, poate să cadă exact așa cum ar cădea dacă ar merge singur printr-un oraș vast, necunoscut, cu lume de toate neamurile, străbătând și zone frumoase, vizitând și muzee, dar ajungând, din greșală, ori, poate, din curiozitate și în cartiere rău famate, periculoase. Grupe importante de mușchi nu sunt puse deloc în mișcare, în timp ce altele sunt prea intens activate. Jocul la computer presupune ceva mai multă mișcare decât privitul la televizor, însă nu prea multă. Apar probleme ale coloanei, dureri de ceafă, de spate, probleme oculare.

Totuși, într-o lume a tehnologiei informatizarea timpurie are certe avantaje. Cu o condiție să se știe clar că a învăța să lucrezi pe computer nu e un scop în sine de asemenea nici nu ține loc de educație. Computerul nu este decât un simplu instrument de lucru iar Internetul este doar o sursă de informare (și nu mereu cea mai corectă, nici cea mai sigură), și un mijloc de comunicare, nu cunoașterea în sine, altminteri, lucrurile deraiază de la normal. Trebuie avut în vedere tot timpul principiul moderației. Un echilibru între plimbare, sport și computer este benefic.

Copiii din clasele mici, preadolescenții, adolescenții, chiar și o parte din adulți se raportează la televizor ca și cum tot ceea ce ar vedea acolo ar fi real. Sigur, un meci de fotbal văzut la televizor este real, la fel și știrile, un talk-show, însă un film artistic, oricât ar fi de bine realizat, este o ficțiune interpretată de niște actori. Chiar și un film istoric sau altul care se inspiră dintr-un fapt real tot ficțiune rămâne. La fel, publicitatea este în mod definitoriu ireală. Chiar dacă apar oameni adevărați, situațiile create în actele publicitare sunt imaginate pentru a atrage omul către produsul respectiv.

Dezvoltarea morală, dezvoltarea valorilor

Ocupându-se de dezvoltarea judecăților morale la copil ca parte integrantă a procesului de dezvoltare cognitivă oferită de procesul educației parentale, J. Piaget distinge trei faze:

a) realistă, în cursul căreia regulile morale sunt văzute de copil ca

externe lui și existând în sine, fiind absolute și neschimbătoare; b) egocentristă, în cadrul căreia copilul acceptă obligația de a se conforma regulilor, dar nu simte că a luat parte la crearea lor, motiv pentru care va încerca să le schimbe conform intereselor sale;

c) faza cooperării și a respectului mutual, în care are loc internalizarea moralității (morală reciprocității) și acceptarea ei ca mod de reglementare a propriului comportament și a comportamentului altuia – faza adolescenței.

Piaget consideră cunoașterea morală ca bază a acțiunii morale, evidențiind faptul că nici un copil nu-și poate dezvolta o moralitate matură până nu a trecut printr-o „morală a constrângerii”.

La fel ca și J. Piaget, L. Kohlberg consideră că copilul progresează din punct de vedere moral trecând printr-o succesiune invariantă de stadii de dezvoltare. Valida adaptarea copiilor la aceste reguli nu din plăcere, ci din dorința evitării pedepsei și maximalizării recompensei. Astfel:

Nivelul 1. Nivelul premoral

1. Pedepsă și orientarea supunerii (supunerea la reguli pentru evitarea pedepsei).
2. Hedonism instrumental naiv (conformarea pentru a obține recompense).

Nivelul 2. Moralitatea conformității la regula convențională (specifică adolescenței)

3. Moralitatea obținerii bunelor relații ale copilului bun și aprobarea altora (conformarea pentru a evita dezaprobarea sau respingerea de către alții).
4. Moralitatea respectării regulilor de conduită (conformarea pentru a evita sancțiunile).

Nivelul 3. Moralitatea principiilor morale autoacceptate

5. Moralitatea contactului și a legii acceptate în mod democratic (conformarea pentru a obține respectul spectatorului imparțial și acordul cu comunitatea).
6. Moralitatea principiilor individuale de conștiință (conformarea pentru a evita autoacuzarea).

Această etapizare reflectă faptul că tipurile progresive ale judecății morale se schimbă odată cu vârsta, copilul trecând prin cele șase stadii de dezvoltare a moralității, indiferent de conținutul valorilor ce trebuie internalizate.

Bibliografie

1. B. Inhelder, J. Piaget, The Growth of Logical Thinking from Childhood to Adolescence: An essay on the construction of formal operational structures, Basic Books, New York, 1995, p. 23, apud Gerald R. Adams, Michael D. Berzonsky, Psihologia Adolescenței, trad. Gina Oancea, Andreea Hrab, Dorin Nistor, Miruna Andriescu, Editura Polirom, Iași, 2009
2. Dr. Peter A. Andersen, Limbajul trupului, trad. Liana Stan, Editura Teora, București, 2006
3. Jane M. Healy, Endangered Minds, Simon and Schuster, New York, 1990, p.16, Apud Virgiliu Gheorghe, Efectele televiziunii asupra minții umane, Editura Evanghelistos, București, 2005
4. Jerry Mander, Four Arguments for the Elimination of Television, Quill, New York, 1988
5. Comănescu, Ioan – Reconsiderări în problematica educației morale, Revista de Pedagogie, nr. 6, 7-8, 1991

iTeach: EXPERIENȚE DIDACTICE

ISSN 2247 – 966X

Editor: Institutul pentru Educație

Pagina Revistei: www.iteach.ro/experiencedidactice